

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Polletna naročnina Lir 3.000

Letna naročnina » 6.000

Letna inozemstvo » 8.000

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXVIII. - Štev. 32 (1414)

Gorica - četrtek 5. avgusta 1976 - Trst

Posamezna številka Lir 150

Naša osebna in skupna zadeva Ob dogodkih na Poljskem

Danes se pogosto sliši, da je vera čisto osebna zadeva vsakega posameznika. Nihče človeku ne brani biti veren, vendar naj se na zunan nič ne pozna, kdo je veren in kdo ni. Po takem mišljenju, ki ga koncil odločno zavrača, naj bi bila vera praznična obleka, ki si jo nadeneš ob nedeljah, med tednom pa je lepo spravljena doma v omari.

Koncil namreč nastopa zoper razklanost med vero in vsakdanjim življenjem, ko pravi: »Motijo se tisti, ki spričo dejstva, da nimamo tukaj stalnega mesta, marveč da iščemo prihodnjega, menijo, da svoje zemeljske dolžnosti lahko zanemarjajo, in se ne zavedajo, da je po veri sami spolnjevanje teh dolžnosti v skladu s poklicem, v katerega je vsak poklican, še bolj stroga obveza. Toda v nič manjši zmoti niso tisti, ki nasprotno mislijo, da se smejo tako vtopiti v zemeljske posle, kakor bi ti posli ne imeli prav nič opraviti z verskim življenjem, katero po njihovem naziranju obstoji izključno v bogočastnih dejanjih in v spolnjevanju nekaterih npravnih dolžnosti. To pri mnogih nastopajočih razklanost med vero, ki jo izpovedujejo, in njihovim vsakdanjim življenjem je treba prištevati med največje zablode našega časa« (CS 43, 1).

DEJANJE VERE MORA BITI OSEBNO

Vera je osebna zadeva, osebno dejanje, kolikor je odgovor vsakega posameznika na vabilo Boga, ki kliče vsakega po imenu. Ob krstu je tudi za vsakega izmed nas nebeški Oče izrekel besede, ki so jih slišali okoli stoječ ob Jezusovem krstu v reki Jordan: »Ta je moj ljubljeni sin, nad katerim imam veselje.« Sv. Avguštín je zapisal, da je Bog »duša naše duše«, da biva v naši najbolj globoki notranjosti. Ta naša najgloblja notranjost se imenuje vest, o kateri koncil pravi: »Vest je človekovo najbolj skrito jedro in svetišče, kjer je čisto sam s svojim Bogom, čigar glas zveni v človekovi notranjosti.« Naš pisatelj Ivan Cankar, katerega stoletno rojstvo obhajamo letos, govori o vesti kot o »kamrici srca«, v kateri ima vsako svoj »skrit oltar«.

Dejanje vere mora biti čisto osebno: človek zavestno, popolnoma svobodno z razumom spozna in z voljo prizna Boga za svojega Očeta in Gospoda. Notranjega, osebnega dejanja vere v globini duše nobena oblast ne more izsiliti. Kdor bi od človeka izsilil priznanje vere z ustnicami, ali tudi odpoved veri, bi zagrešil težko nasilje nad njim.

V svoji Izjavi o verski svobodi je zadnji koncil slovesno razglasil, da ima vsak človek že zaradi svojega človeškega dostojanstva pravico do verske svobode. To najpomembnejše besedilo se glasi: »Ta svoboda je v tem, da morajo biti vsi ljudje prosti od siljenja tako s strani posameznikov kakor tudi s strani družbenih skupnosti in katere koli človeške oblasti; in to tako, da v verskih rečeh ni dovoljeno nikogar siliti, da bi ravnal zoper svojo vest, niti ga ovirati, da ne bi — znotraj zahtevanih meja — ravnal po svoji vesti zasebno in javno, naj bo sam ali združen z drugimi« (VS 2, 1).

S to izjavo je bilo obsojeno vsako nasilno pridobivanje za katero koli vero, pa tudi za ateizem. Koncil je ob tem z obžalovanjem priznal, da tudi katoliška Cerkev ni vedno pravilno ravnala v tem pogledu. Dostojanstvo človeške osebe zahteva, da vsako iskreno prepričanje svojega bližnjega spoštujemo, čeprav ga morda ne odobracamo.

RESNICO SMO DOLŽNI ISKATI

Če se nobena zunanja oblast nima pravice vmešavati v to, ali verujem, ali ne, pa to še ne pomeni, da človek v svoji vesti ni dolžan sprejeti spoznano resnico. Bog je človeka ustvaril tako, da išče resnico. Ko jo najde, se jo je dolžan okleniti. »Resnica vas bo osvobodila,« je dejal Jezus nevernim Judom. Koncil je jasno poudaril dolžnost iskati resnico in se je okleniti: »Vsi ljudje so resnico, zlasti ti-

sto, ki se nanaša na Boga in njegovo Cerkev, dolžni iskati, se spoznane resnice okleniti in jo ohraniti« (VS 1, 2). Ta proces iskanja in spoznanja ter oklenitve seveda poteka v naši najgloblji notranjosti, v naši vesti in je torej čisto osebno dejanje. Resnica ne sili k priznanju drugače kakor le z močjo resnice same, ki prodira v razum blago, a hkrati krepko.

Napačno bi pojmoval versko svobodo tisti, ki bi dejal: »Pustite vsakega človeka, naj veruje, kar hoče!« Kristus je pred odhodom v nebesa Cerkvi zaupal misijonsko nalogo, ko je apostolom naročil: »Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in učite vse narode; krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal« (Mt 28, 18-20).

Cerkev — se pravi vsi njeni člani — bodo do konca sveta dolžni sodelovati pri širjenju božjega kraljestva, pri oznanjevanju evangelija. Z življenjem in z besedo bodo morali drugim posredovati Jezusov nauk, ki ga bodo tisti, katerim bo oznanjen, sprejeli z dejanjem osebne vere, ki je notranja in popolnoma zavestna odločitev za Kristusa.

CLOVEK JE NUJNO DEL SKUPNOSTI

Se vedno drži tisto, kar o Cerkvi, ki ji od krsta dalje pripadamo mi vsi, pravi Veliki katekizem: »Katoliška Cerkev je vidna družba vseh pravovernih kristjanov, ki verujejo v iste nauke, prejemajo iste zakramente ter imajo rimskega papeža za svojega vidnega poglavarja.«

Ta definicija lepo naslika vidno, zunanjo ali družbeno plat Cerkve in s tem tudi vlogo vere v javnem življenju skupnosti. Svetopisemske besede: »Ni dobro človeku samemu biti,« ne veljajo le za to, da mo-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Italija ima manjšinsko vlado

29. julija je dobila Italija novo vlado, ki jo je sestavil Giulio Andreotti iz samih članov Krščanske demokracije. Vladna kriza je bila ena najkrajših v povojni Italiji. Trajala je komaj 16 dni po odstopu zadnje Morove vlade.

DC je postavila to pot načelo, naj bi noben nov minister ne bil že v prejšnjih vladah minister več kot deset let, državnih podtajnik pa več kot pet let. Na ta način so se vrata zaprla Rumorju, Moru in Emiliu Colombu, ki so že bili skoro »abonirani« na vsako vlado.

Treba je priznati, da je v Andreottijevi vladi res mnogo novih imen. Med njimi je prvič tudi ženska. Je to Tina Anselmi, ki bo vodila ministrstvo za delo. Donat Cattin bo še naprej v vladi, to pot kot minister za industrijo, prav tako zastopnik levic De Mita, ki je minister brez listnice, bavil pa se bo s problemi italijanskega juga. Malfatti bo ostal kot doslej minister za šolstvo.

Za notranjega ministra je bil potrjen Cossiga, zunanji minister je postal Forlani, pod Morom minister za obrambo. Za italijansko gospodarstvo zelo pomembni mesti kot sta zakladno ministrstvo in ministrstvo za zunanjo trgovino sta bila imenovana dva ugledna »tehnikarja«: za prvo Stamatii, za drugo pa Ossola, bivši glavni direktor Banca d'Italia.

Dva dni po sestavi vlade so bila objavljena tudi imena novih državnih podtajnikov, ki jih bo kar 47, tj. 9 več kot v prejšnji vladi. Očividno je hotel Andreotti zadovoljiti vse struje, ki žal še vedno pogojujejo delo v DC.

Svoj vladni program je Andreotti predstavil senatu in parlamentu zadnje sredo 4. avgusta. Senat naj bi po predvidevanjih izrekel zaupnico vladi še ta teden, poslanska zbornica pa prihodnji. Bo to nenavadna zaupnica, saj bo zgrajena na vzdržanju republikancev, socialdemokratov in socialistov, pa tudi komunistov, čeprav se

Uradna propaganda vzhodnoevropskih držav s Sovjetsko zvezo na čelu in z njimi komunistični tisk na Zahodu že ves povojni čas razglasa absolutno prednost komunističnega sistema nad svobodno demokracijo. In to na vseh področjih, posebno pa še na gospodarsko-socialnem ter prosvetno-kulturnem polju. Občutno zaostajanje gospodarske blaginje v omenjenih državah za najširše delovne množice v primeri z zahodnimi »kapitalističnimi« državami opravičujejo s posledicami zadnje vojne, ki da jih ne morejo še povsem odpraviti, ter s stroški za obrambo pred »napadalnim« imperializmom.

V zadnjih letih, ko so gospodarstva številnih držav zahodnega tabora zajele razne krize v obliki inflacije, so v državah vzhodnega bloka samozavestno hiteli poudarjati prednost komunističnega diriganega gospodarstva, kjer da se gospodarski procesi redno in brez zastojev razvijajo in so zato tudi cene bolj stabilne.

To stabilnost cen je posebno Sovjetska zveza poudarjala ne samo napram Zahodu nasprotno, ampak — kar je politično še posebno pomembno — predvsem napram Jugoslaviji. Ne očita ji sicer, da njeno gospodarstvo ne sloni na socialističnih načelih, ampak da zaradi samostojne zamisli samoupravnega vodenja podjetij se stalno višajo cene, medtem ko v socialističnih državah brez samoupravljanja tega pojava ni. Iz tega posredno izhaja opomin tistim vzhodnoevropskim državam,

ki bi hotele hoditi po neodvisni politični poti kot Jugoslavija.

STVARNA DEJSTVA

Nihče ne zanika pojava kriznih obdobij v gospodarstvu zahodnih držav in s tem povezanega pojava zvišanja cen v iskanju novega ravnovesja. Toda to niso krize iz klasičnega obdobja kapitalizma, ki jih je sočasno spremljala velika brezposelnost in socialna napačnost, ampak so krize razvoja in v glavnem posledica prevelike proizvodnje.

Trenutna delna brezposelnost je omejena na določena proizvodna področja in pod budnim nadzorstvom sindikatov in javnih oblasti. S socialnega vidika imajo pomembno vlogo dopolnilne blagajne, ki jamčijo brezposelnim osnovna sredstva za preživljanje njihovih družin. V tem pogledu so zahodne države naredile velik socialni napredek, vključno Italija.

V socialističnih državah vzhodne Evrope in v sami Sovjetski zvezi res da ni brezposelnosti v smislu kot pri nas, vendar so plače in življenjski standard na dokaj nižji ravni. Zaradi tega pa kljub temu ne gre vse tako v redu kot uradno prikazujejo.

Naj omenimo samo večno krizo kmetijstva v Sovjetski zvezi, tako da so ji morale priskočiti na pomoč »kapitalistične« ZDA s prodajo ogromnih količin žita. Prav tako industrijska razvitost Češko-slovaške ne ustvarja ustrezne stopnje življenjskega standarda prebivalstva.

JUNIJSKI NEREDI NA POLJSKEM

Zaradi skromnih informacij, ki prihajajo iz vzhodnih držav, si je težko ustvariti pravo sliko položaja, vendar življenjski stroški tudi pri njih rastejo, čeprav jih oblasti in uradni viri skušajo zavirati in zakrivati.

Najbolj zgovoren dokaz so nedavni dogodki na Poljskem, kjer je zaradi zvišanja cen osnovnih živil in drugih potrebščin prišlo do spontanega izbruha delavskih demonstracij v Radomu in v predmestju Varšave, podobno kot pred leti v baltskih mestih. Tedaj (leta 1970) je moral odstopiti partijski tajnik in preds. vlade Gomulka, sedaj pa je njegov naslednik Gierek moral v 24 urah preklicati odlok o zvišanju cen živil, da so se lahko delavci pomirili.

Do teh hudih protestnih neredov je — kot znano — prišlo 25. junija v tovarni kmetijskih strojev Ursus pri Varšavi, ki zaposluje do 15.000 delavcev, ter v mestu Radomu. Policija je trdo nastopila proti njim, tako da je bilo v spopadih mnogo ranjenih in priprtih. Dva delavca sta izgubila življenje. Trinajst aretiranih delavcev, ki jih imajo za najbolj odgovorne pri protestnih demonstracijah, so po kratkem postopku obsodili od 2 do 10 let ječe; od 250 do 800 delavcev pa so odpustili z dela, češ da so se izkazali za »nevredne«.

Vse to se je zgodilo tako rekoč za zaprtimi vrati, kajti sodni razpravi razen svojcev niso mogli prisostvovati drugi delavci ter domači in tuji časniki, tako da je javnost bila le obveščena o zaključku procesa in obsodbah.

Si kaj takega lahko predstavljamo v zahodnih državah ali pri nas v Italiji, kjer bi sindikati uprizorili demonstracije ter bi vse levi-

čarsko časopisje zagnalo vik in krik?

Vsega tega na Poljskem ni bilo, ker ni moglo biti; komunistične partije zahodne Evrope pa so sramežljivo šle skoro popolnoma mimo, četudi so jih nekateri poljski intelektualci prosili za pomoč.

ODPRTO PISMO BERLINGUERJU

19. julija je Jacej Kuron, eden glavnih predstavnikov iz vrst levih opozicionalcev objavil odprto pismo, naslovljeno na tajnika italijanske komunistične partije Berlinguerja, v katerem ga prosi, naj posreduje pri poljskih oblasteh v korist obsojenih in priprtih delavcev v zvezi s protestnimi demonstracijami dne 25. julija.

Med drugim piše: »Junjski dogodki so simptomatičen znak boleznine našega družbenega življenja. Odgovornost pade na oblasti, ki so delavskemu razredu in ostali družbi odvzele vsa sredstva za izražanje svojih mnenj in zaščito svojih interesov. Zgodovina se tretjič ponavlja: leta 1956 Poznan, leta 1970 Baltik, leta 1976 tovarna Ursus pri Varšavi. Vedno so delavci s krvjo plačali napeke oblastnikov. Naprtiti odgovornost udeležencem demonstracij, ki nimajo možnosti drugače reagirati, ni moralno. Zato lahko samo splošna amnestija pomiri duhove in val represije proti delavcem.«

Pismo se zaključuje s pozivom na tajnika PCI Berlinguerja: »Obracam se na vas, ki imate vpliv v zahodnih državah in pri naših oblasteh, da posredujete v korist poljskih delavcev. Apeliram na vašo vest in ne ostanite brezbržni do tega poziva!«

Glasilu PCI »Unità« je ta poziv objavilo v skrčeni obliki na zadnji strani in nanj odgovorilo s kratko noto osrednjega vodstva partije, v katerem zgolj obžaluje, da niso poljske oblasti dovolj izčrpno informirale javnosti o poteku dogodkov in procesov s tem v zvezi. Še daleč od tega, da bi PCI izrekla solidarnost z obsojenimi delavci!

POZIVI K SOLIDARNOSTI Z DELAVCI NA POLJSKEM

Sledil je poziv trinajstih poljskih intelektualcev vsem tistim razumnikom na Zahodu, »ki jim je pri srcu demokratični socializem in ki so se zavzeli za preganjance v Čilu, Spaniji, na Češko-slovaškem in v Sovjetski zvezi, naj enako solidarnost izrazijo preganjanim poljskim delavcem, ki so 25. junija protestirali proti zvišanju cen živilom.«

Ali bodo pozitivno odgovorili na ta poziv razni Sartre, Miller, Eugenio Montale ter Ignazio Silone?

Pretrsljivo solidarnostno pismo je preganjanim delavcem naslovil Jerzy Andrzejewski, eden najbolj znanih poljskih pisateljev, ki v njem med drugim pravi: »Zelim vam sporočiti, da obstajajo na Poljskem tudi ljudje, ki se ne dajo zavesti lažem in krivičnim obtožbam, ki jih na vaš račun širijo oblasti po tisku, radiu in televiziji, ampak vidijo v vas bojevnike za resnično socialistično demokracijo in demokratične svoboščine.«

Ali bo zahodni svet, ki vse te demokratične svoboščine v polni meri uživa, znal ustrezno vrednotiti zadnje dogodke na Poljskem ali pa bodo vsi ti pozivi ostali le glas sredi gluhe loze?

Zubljí sovraštva v Severni Irski

Ob zadnjem srhljivem atentatu, v katerem je izgubil življenje Christopher Ewart Bicci, britanski veleposlanik v Dublinu, se je pozornost javnosti zopet obrnila na Irsko in Ulster, ki je priključen Vel. Britaniki kot avtonomna pokrajina od leta 1921. Priključen se je takrat izvedla v ozračju ustrahovanja, ki so ga povzročili stari škotski in britanski osvajačji proti volji irskega prebivalstva. Angleška oblast je Irce vedno držala v šahu s posebnimi zakoni, ki drugod ne veljajo, vojska in policija pa sta imeli zelo proste roke. Na področju gospodarstva, socialnega skrbstva in kulture je bila Severna Irska stalno zapostavljena. Kakorkoli razčlenimo položaj te dežele, vedno bomo našli pri njej značilnosti prave kolonije. Od leta 1969 krvavi Severna Irska v pravi državljanski vojni.

PROTESTANTI

V to vojno sta stopila dva družbena razreda: na eni strani izžeman delavski razred, na drugi gospodar, ki uživa sadove tega izžemanja in ga hoče obdržati tudi s silo, v pravem kolonialnem slogu. Na žalost sta bili v to borbo z vso silo zajeti tudi katoliška in protestantska Cerkev, saj se prvi, izžeman razred, nekako istoveti s katoličani, drugi, gospodovski, pa s protestanti. V tem ognju, v katerem plapolata tudi Cerkev in ki ga težko zasledimo še kje drugje po svetu, izgoreva že dolgo let tudi krščansko sporočilo o miru, pravici in ljubezni.

Protestanti predstavljajo premožen sloj posestnikov, industrijcev, trgovcev, pa tudi uradnikov in delavcev, ki zasedajo boljše delovna mesta. To je sloj, ki ga oblast štiti in ki mu nudi prednosti ob vstopu v službo, pri študiju, pri iskanju stanovanja in pri doseganju odgovornih mest v civilnem in vojaškem življenju. Stevilne organizacije vzgajajo ta sloj v zavesti premoči in prvenstva nad drugimi. To svoje prvenstvo tudi ob vsaki priložnosti z nasiljem potrdijo.

KATOLICANI

Katoličani so sloj slabše zaposlenih delavcev, ki so prvi na vrsti pri odpuščenju iz služb, revnih kmetov, izseljenci. Žive v nekakih getih, neprestano sta jim za petami sodna oblast in policija, bogatejši razred jih izrablja kot ceneno delovno silo, ki prinaša velike dobičke. Isti bogatejši razred pa jih ni mogel nikdar ukrotiti: revni sloj ima za sabo demokratično, svobodnjaško in anarhično tradicijo, ki je neuklonjiva. Njihov odklon tiranije je bil vsa ta leta odločen in izpričan v krvavem obračunavanju. Leta nazaj boj ni bil organiziran. Ljudstvo je bilo brez skupnih pobud. Upor posameznikov se je redno končal v zaporu, taborišču ali z umorom, ki so ga izvajale protestantske organizacije s pravo vojaško disciplino.

S časom pa se je med katoličani pojavilo veliko mladih ljudi, ki so s trdno voljo dokončali študij, se odrekli izselitvi in z vztrajnostjo dosegli tudi boljše službena mesta. Po letu 1965 so znali ti novi katoličani uprizoriti protestne sprevede in javne shode, na katerih so neusmiljeno obtožili kolonialno tiranijo protestantov z Veliko Britanijo v ozadju. Ves svet je tedaj zvedel, da severnoirski katoličan ne more svobodno na volišče, da ne dobi delovnega mesta po svojih možnostih, da v svojih zanemarjenih mestnih četrtih nima dovolj otroških vrtcev ne šol ne bolnišnic, da ga posebna policija — B Specials — vedno bje, naj bo vreden ali ne. Z razliko starega katoličana, ki se je v jezi in obupu izselil, je novi katoličan izobražen, zna organizirati odpor in jasno povedati, v čem so protestanti krivi.

Na to novo oblikovanje katoliškega sloja protestanti niso znali drugače odgovoriti kakor s terorjem. Katoličani imajo na svoji strani jasne ideje in programe, medtem ko bogati sloj samo silo in jo opravičuje jecljajoč obrabljene fraze iz imperialističnega slovarja.

NASTOPI IRA

Kmalu pa se je izkazalo, da bo po miroljubni poti težko kaj doseči. Dobra volja, ki so jo mnogi pokazali v obeh taborih, je bila kmalu poražena. Tedaj nastopi nova sila: IRA (Irska republikanska vojska). Ta predstavlja skrajni in oboroženi oddelek večje organizacije, ki se naziva Republikansko gibanje. Razklano je v dve krili.

Zmernejši Official je proti oboroženemu odporu in hoče z miroljubnimi sredstvi doseči socialne pravice in enakost s protestanti. Bolj kot nacionalna borba je tej stranki draga razredna borba v socialističnem duhu in nanjo gleda s simpatijo tudi Moskva.

Krilo Provisional pa zagovarja oborožen nastop po načelu, da se bo enakost delovnih ljudi na protestantski in katoliški strani pokazala šele takrat, ko ne bo več po Severnem Irskem rovarila angleška vojska in ščitila samo en tabor. Zato je treba nadaljevati z gverilo do odstopa Velike Britanije.

V resnici pa je britanska vojska začela nastopati čedalje bolj zavzeto. Njen nastop ima tudi druge namene: postati hoče zavetnica bogatega protestantskega sloja in terorizirati vse katoliško prebivalstvo, da bi se pohlevno vrnilo v prejšnje hlapčevstvo. Vojaštvo je povečini sestavljeno iz prostovoljcev, brezposelnih nasilnežev, ki so zrastle v hudih pogojih velikih angleških predmestij.

Ta vojska je do danes v Severni Irski pobila okrog 5.000 oseb (5 odstotkov odraslega prebivalstva), 2.000 jih je zapirala brez procesa po zaporih in taboriščih, 600 oseb je bilo mučenih, na tisoče stanovanj je bilo preiskanih in poškodovanih, nihče od policije ali vojaštva ni bil do danes obsojen zaradi kakega prekrška. Protestantske oborožene tolpe žive in delujejo nemoteno ter se tudi vadijo pod angleškimi oficirji.

KAKO RESITI VPRAŠANJE?

Ali je možna diplomatska rešitev irskega vprašanja? IRA je dala svoje predloge: angleška vlada bi morala najprej odpoklicati vojsko, osvoboditi vse politične jetnike in končno povsem izročiti svojo kolonijo Irce samim v roke. Ves irski otok naj bi postal ena sama neodvisna država, ločena od cerkvenih oblasti, svobodna za vse veroizpovedi.

Angleška vlada se do danes ni odkrito izrekla o svojih namelih. Verjetno se vsa Anglija trese pred idejo, da bi se na Irskem vdala: to bi bila sramota pred svetom. Zato v angleškem parlamentu odobravo zatiralno politiko na Irskem prav vse stranke do socialistov. Ko gre za dobiček odkrijejo pač vsi svojo izkoriščevalsko naravo in »demokratična« načela se sesujejo in nič.

Tudi irska republika na jugu je zapletena v velike koristi z Veliko Britanijo in drugimi zahodnimi državami. Zato se ni nikoli preveč izpostavila z izjavami v obrambo zatiranih Severnih Ircev. S tako politiko se seveda vsi Irce na jugu ne strinjajo, zato pa se tudi v svobodni južni Irski polnijo zapori z revolucionarji.

DANASNJI POLOŽAJ CERKVA V ULSTRU

Kakšen je položaj Cerkvá na Irskem? Danes se Severni Irce gotovo ne bore za eno ali drugo Cerkev kakor včasih zgleda iz dnevnega časopisja. Protestantska Cerkev vztraja pri obrambi starega reda, v katerem je bil seveda protestant na boljšem, katoliška Cerkev pa vztrajno kliče k potrpljenju in razumevanju. Ljudske mase pa so prehiteli te nauke in vsako vabilo k mirnemu sožitju je sprejeto kot vabilo k vdaji. Ljudstvo je čakalo predolgo let, da bi se uresničil nauk, po katerem se da krivico odpraviti z dobro voljo in potrpljenjem. Zaradi tega se danes Severni Irce čutijo vedno bolj odtujeni od svoje Cerkev.

Protestantska Cerkev je tako trdno povezana s kolonialno politiko in oblastjo, da v strahu čaka popolnega poloma skupaj s polomom angleške kolonialne politike. Zato bi bil skrajni čas, da protestantska Cerkev naredi tisti odločilni korak v službo vseh ljudi, tudi tistih, ki so drugačni, in ne samo tistih, ki pripadajo staremu bogatemu sloju.

Nasprotno je katoliška Cerkev še vedno zelo živa, čeprav ne brez problemov. Ljudstvo sledi pastirjem, vendar mnogi opazovalci izražajo prepričanje, da bo po končani vojni tudi katoliška Cerkev zelo ošibela. Obtožujejo jo namreč, da ne podpira dovolj odločno in odkrito revnejših slojev ter da išče kompromise z zatiralci. Severnoirski škofje niso dovolj odkriti in jasno obtožili nasilje britanske vojske kot nemoralno in nasprotno človečanskim pravicam.

S tem bi Cerkev dokazala, da zna tudi v nemirnih časih z jasnostjo stopiti pred velike probleme izkoriščanja in pravice, tiranije in svobode, prav tako kot je v preteklosti in v mirnih časih z jasnostjo vodila svoje vernike. S tem bi tudi potrdila mučeništvo mnogih duhovnikov, ki v britanskih zaporih in taboriščih trpe za svobodo svojega ljudstva. Predvsem to si verniki od svoje Cerkev pričakujejo in žele.

D. Cotar

OD TEDNA DO TEDNA

■ V soboto 10. julija je v kraju Seveso (Milan) ušel iz kemijske tovarne ICMESA oblak strupenega plina, ki je zastrupil več kot 100 hektarov zemlje. Sebe po 14 dnevih so oblasti postale pozorne na ta pojav in odredile zaporo področja. Obdale so ga z žico, prebivalstvo, nad 500 oseb, pa izselile. Pravijo, da je ta strup nevaren zlasti nosečim ženskam. Tovarna je v rokah švicarskega kapitala, izdelke pa je izvažala izključno v Sev. Ameriko.

■ Na Japonskem so v Tokiu aretirali bivšega ministrskega predsednika Tanako, ki pripada liberalno-demokratski stranki. Dolžijo ga, da je v letih 1973 in 1974 prejel 500 milijonov jenov, kar presega eno milijardo lir kot podkupnino za naročila letal C 130 od ameriške letalske družbe Lockheed.

■ Na dosmrtno ječo so bili obsojeni v Latini pri Rimu Andrea Ghira, Angelo Izzo in Gianni Guido. Pripadajo tako imenovani rimski elitni družbi. V kraju Circeo so v villi, ki pripada družini Ghira zlorabili dve dekleti, eno zverinsko pretepli, drugo pa utopili v banji. Enemu morilec, Ghiri, je uspelo pred aretacijo pobegniti v tujino.

■ Blizu slovaške prestolnice Bratislave je strmoglavilo v jezero Zlate Piesky potniško letalo vrste Iljušin 18 z 69 potniki in 7 člani posadke. Nesrečo je preživel le šest oseb.

■ Katastrofalen potres je prizadel mesti Tiencin in Tangšan 150 km vzhodno od kitajske prestolnice Pekinga. Jakost po Richtarjevi lestevici je dosegla 8. stopnjo (v Furlaniji je bila jakost 6,5). Ni znano število človeških žrtev, gre pa po izjavah tujih očividcev v tisoče. Kitajska vlada je izjavila, da ne želi pomoči iz inozemstva.

■ V mestu Marseille na Francoskem so z giljotino obglavili Christiana Ranuccija, ki je 10. marca letos zverinsko umoril 8-letno Marie Dolores Rambla. Predsednik republike Giscard d'Estaing je zavrnil prošnjo za pomilostitev. Bila je to prva izvedba smrtno kazni, odkar je na čelu francoske republike. Javno mnenje v Franciji smrtno kazen še vedno odobrava, čeprav so nekateri kulturniki tudi to pot zoper njo protestirali.

■ Štirje rudarji so izgubili življenje v rudniku lignita v Velenju, ko se je okrog 200 kubičnih metrov zemlje in blata usulo na pet rudarjev. Zdravstveno stanje rešenega rudarja je zadovoljivo.

■ Zadnja žrtev ugrabiteljev v Italiji je postal 51-letni filmski producent Mario Bregni. S tem je število ugrabiteljev v Rimu v zadnjih sedmih letih zrastle na 19. Bregnja so ugrabitelji najprej pretepli, ker se je upiral, nato pa ga omamili.

■ V Etiopiji so preprečili zaroto, že drugo v petnajstih dneh, ki je imela za cilj zrušiti sedanji vojaški režim in deželo bolj povezati z zahodnimi državami. Pri tem so bili ubiti brigadni general Nedeu, generalmajor Berhan Haile in poročnik Hasan.

■ V Španiji so razglasili amnestijo za politične jetnike, ki je bo deležno 500 do 600 oseb. Ne bo pa amnestija veljala za tiste, ki so izvršili politične zločine. To je druga amnestija, odkar je prišel na oblast kralj Juan Carlos.

■ Tri sovjetske ladje so pretekli teden plule skozi Bospor mimo Carigrada v Sredozemsko morje. Šlo je za dve nosilki raket in en patrolni čoln. V Sredozemskem morju je sedaj okoli 70 sovjetskih vojnih ladij.

■ Na zadnjih olimpijskih igrah v Montrealu sta dva romunski atletičar in sovjetski plavalca 17-letni Sergej Memcanov zaprosili kanadske oblasti za politično zatočišče.

■ V severnoameriški zvezni državi Colorado je reka Big Thomson vsled deževja nenadoma narasla, zaradi česar je 60 oseb izgubilo življenje.

■ Na Dunaju se je nenadoma zrušil glavni most čez Donavo, ki je bil zgrajen v letih 1872-1876 ter je nosil ime »Reichsbrücke« (Cesarski most). Bil je edini, ki ga nacistične čete ob koncu zadnje vojne pri umiku niso utegnile pognati v zrak. Sovjetske okupacijske čete so ga preimenovali v »Most Rdeče Armade«, a komaj so Rusi Dunaj zapustili, je most spet dobil staro ime.

■ V Franciji se sadjerejci upirajo uvozu italijanskih breskev in španskih hrušk. Tako je petnajst moških ustavilo v kraju Chalon-sur-Saone štiri kamione, ki so vozili italijansko in špansko sadje, jih izpraznili, sadje pa polili z bencinom.

■ Avstrijski avtomobilski dirkač Niki Lauda, ki je vozil avto znamke Ferrari, se je težko ponesrečil na dirkališču Nürburgring v Zah. Nemčiji. Zadel je hude opekline po vsem telesu, razne zlome in poškodbe na pljučih. Njegovo zdravstveno sanje je zelo resno ter je le malo izgledov, da bo nesrečo prebolel.

Iz Slovenije

Pristanišče Koper

V Koprú so izročili namenu nov pristan (operativno obalo) v celotni dolžini 150 m. Uporabljali jo bodo predvsem za splošni tovor in za pretovor zabožnikov (kontejnerjev). Z novim pristanom se bo povečal skupni pristaniški pretovor za 240.000 ton na leto. Do leta 1980 pa v pristanišču načrtujejo povečanje zmogljivosti oz. pretovora od 2 na 4 milijone ton.

Primorska pomorska služba »Splošna plovba« naj bi v primeri s sedanjimi 300 tisoč BRT ladijske tonaže dosegla v prihodnjih letih 500 tisoč ton. V Sloveniji pravijo, da se podjetja le slabo poslužujejo možnosti prevoza po morju, saj prepelje »Splošna plovba« le 5 % vsega slovenskega izvoza.

Avtomobilska cesta Celje-Hoče

Pretekli teden so izročili prometu prvi odsek nove avtomobilske ceste Celje-Maribor. Odprt je bil odsek Hoče-Celje, ki je dolg 44 km. Vendar nova avtocesta ni še popolna, kajti cestišče ima le dva pasova in zraven pomožnega. Drugo polovico bodo zgradili kdaj kasneje.

Z novo cesto bo močno razbremenjen promet med Celjem in Mariborom, ki je postajal iz leta v leto bolj nevzdržen.

UTRIP CERKVE

Trmast škof

Tudi v našem časopisu smo že pisali o bivšem nadškofu v Dakarju msgr. Marcelu Lefebvru, ki je v Econu v Švici ustanovil »tradicionalno semenišče«, v katerem zavračajo liturgične reforme zadnjega koncila. Spor med škofom Lefebvrom in Apostolskim sedežem se je zadnje dni še zaostril tako, da je sv. kongregacija za škofo suspendirala upornega Lefebvra za eno leto. To se pravi, da mu je prepovedala opravljati sleherno duhovniško opravilo kot je maša, delitev zakramentov in pridiganje. Do te ostre kazni je prišlo, ker poleg semenišča nastaja posebna krščanska skupnost, ki slepo sledi škofu Lefebvru. Vatikan vidi v tem zametek razkola v Cerkvi.

Seveda je trma tudi slab svetovalec. Da bi sebe branil, je Lefebvre začel očitati raznim škofom, da so framasoni. Tako obrekovanje je zadelo škofa v Zenevi msgr. Mamija, kardinala Martyja v Parizu, kardinala Baggija v Rimu in celo samega državnega tajnika kardinala Villota. Tem in še drugim škofom in kardinalom očita, da so se povezali s framasoni za uničenje Cerkev. Seveda so takšni očitki med za nasprotnike Cerkev.

Čilski kardinal upa

Brez dvoma niso razmere v Čilu po vojaški vstaji in nasilni odstranitvi predsednika Allendeja pred leti urejene po demokratičnih pravilih. Vojaška diktatura vlada s trdo roko in število političnih pripornikov gre v tisoče, kot trdijo nekatera poročila. Drži pa tudi, da so nekatera poročila pretirana; saj govori o 40 tisoč.

K položaju je pred kratkim dal izjavo kardinal Silava Henriquez, ki je bil z marksistom Allendejem v dobrih stikih: »Želim biti stvaren. Upam, da nisem optimist. Verujem, da se bodo stvari obrnile na bolje, a nimam pojma, kdaj se bo to zgodilo. In za rešitev ne vem. Tako ne morem biti optimist, rad pa bi bil optimist.«

Tudi med čilskimi škofi in duhovniki ni enotnosti z ozirom na presojo o položaju. Del škofovske konference, ki se poteguje za temeljitejšo socialno reformo in za družabno enakopravnost, ostro napada sedanji vojaški režim, drugi del pa vidi v sedanjem režimu rešitev pred komunistično nevarnostjo, ki bi naj pred leti prišla prek Allendeja na oblast. Ta razdvojenost tudi med cerkvenim vodstvom je vzrok, da si je težko ustvariti objektivno sliko o položaju v Čilu.

Nabirka za teološko fakulteto v Zagrebu

Hrvaški škofje so s posebno poslanico zaprosili svoje vernike in vse dobre ljudi, naj z darovi podprejo teološko fakulteto v Zagrebu. Letos bo v ta namen posebna nabirka po hrvaških cerkvah 12. septembra, to je na dan, ko bo zaključena svetelna slovesnost v Solinu v Dalmaciji.

Na teološki fakulteti v Zagrebu je bilo v preteklem šolskem letu vpisanih 386 študentov. Od teh jih pripada nadškofiji Zagreb 136, ostalim škofijam pa 53. Redovnikov je bilo na fakulteti 173. Fakulteto je obiskovalo tudi 19 laikov in pet redovnic.

Naša skupna zadeva

(Nadaljevanje s 1. strani)

ška narava išče dopolnitve v ženski in obrnjeno, ampak razodevajo družbeno bistvo človeka: človek je po svoji naravi družabno bitje in dejansko njegovo življenje poteka v družbi: družini, šoli, delavnici, tovarni, uradu itd.

Tudi kot vernik živi v skupnosti: v družini, v župniji, škofiji, vesoljni Cerkvi. V to skupnost smo včlenjeni s krstom. Povzemajoč nauk apostolov, ki cerkveno občestvo primerjajo živemu organizmu, v katerem vsakdo od nas tvori določen člen, ali živi stavbi, katere kamni smo vsi, koncil v svoji dogmatični konstituciji o Cerkvi močno poudarja njeno skupnostno razsežnost.

Ce malo natančneje prebiramo Jezusov evangelij, nam postane kmalu jasno, kako zelo veliko mu je do skupnosti. Pastir, ki najde izgubljeno ovco, svojega veselja ne more ohraniti le zase, ampak veselo novico brž sporoči prijateljem, da se skupaj poveselejo; podobno ravna žena, ki najde izgubljeno dražmo.

V skupnosti zaradi človeških slabosti nujno pride tudi do sporov, zato Jezus naroča, naj se naučimo odpuščati bratom »sedemdesetkrat sedemkrat«, to je vedno. Zelo obsoja sebičnost, ki gleda le na lastne koristi; daje novo zapoved ljubezni, ki naj obsega vse ljudi, med katere so vključeni tudi sovražniki.

KRŠČANSTVO IMA TUDI SKUPNOSTNI ZNAČAJ

Skupnostni značaj krščanstva je jasno viden iz naših skupnih bogoslužnih shodov. Bogoslužje se s tujo besedo imenuje liturgija, kar pomeni po naše javno ali skupno opravilo. K nedeljski in praznični maši se zbirajo ljudje iz vseh koncev župnije, stari in mladi, moški in ženske, da skupaj molijo, skupaj pojejo, skupaj vstajajo in sedajo, skupaj darujejo nebeskemu Očetu njegovega Sina Kristusa in obenem z njim tudi svoje duhovne darove: molitve, trpljenje, dela, dobre sklepe. Seveda te naše župnijske skupnosti še niso idealne, zato jih je treba vedno izboljševati, stavba mora še rasti.

Stavba skupnosti bo rasla, če bo vanjo vzdanih čim več živih kamnov: čim več ljudi s trdno, globoko, življenjsko osebnostjo, ki jo izpovedujejo javno, skupno.

Od nas, svojih učencev, Kristus zahteva, naj bomo luč, sol in kvas tega sveta. Luč se ne postavlja pod mernik, ampak na svetilnik, da sveti vsem, ki so v hiši (prim. Mt 5, 15); kvas se zamesi v testo, da ga prekvasi, notranje spremeni; sol pa dodajamo jedem zato, da dajo boljši okus.

Tako nalogo imamo mi kristjani v sodobni družbi. Če se mi v družbi, v svojem javnem nastopanju ne bi prav nič razlikovali od tistih, ki nimajo vere, ki niso Kristusovi učenci, pomeni, da nismo niti luč niti kvas niti sol — smo luč, ki je ugasnila, kvas, ki nima spreminjalne moči, sol, ki se je pokvarila in ni za nič drugega več, kakor da se proč vrže in jo ljudje pohodijo (Mt 5, 13). Bog nas varuj take usode!

V dokumentih zadnjega koncila je tudi rečeno, kako mora »vera razodevati svojo rodovitnost s tem, da prešinja celotno, tudi svetno življenje verujočih in da jih nagiblje k pravičnosti in ljubezni zlasti do tistih, ki so v stiski. Končno k razodevanju božje pričujočnosti največ prispeva bratska ljubezen vernikov, ki se enodušno ter skupno borijo za vero v evangelij in se izkazujejo kot znamenje edinosti« (CS 21, 5).

Naj bi svetli plamen vere v srcih kristjanov ne ugašal, ampak gorel z vedno bolj živim ognjem ter obrodil sadove, ki bodo imeli svoj odjek v delu za skupnost!

Škof dr. JANEZ JENKO

Kolodvorski misijon v Avstriji

Kolodvorski misijon vrši tole socialno nalogo: železnica je prometno sredstvo, katerega se poslužuje še vedno največ ljudi. Zlasti bolni in socialno slabotni se morajo posluževati železnice, ker je to še najcenejše. Pogosto je treba na velikih postajah pomagati ljudem, ki so bolehnali ali pa se znajdejo brez vseh sredstev. To so večkrat begunci iz vzhodnih dežel, pa se nimajo kam dati ali pa ljudje, ki iščejo zaposlitev in podobno. Kolodvorski misijon je v časih brezposelnosti ogromno storil za mlada dekleta, ki so prišla v mesta, da tam najdejo kakšno zaposlitev.

Kolodvorski misijon je karitativna ustanova, ki nudi na železniških postajah prvo pomoč takim ljudem, ki se nahajajo v stiski na potovanju. V primeru potrebe nudijo zasilno bivanje, postrežejo z navetom in navodilom in z okrepčilom (hrano). Letno nudi Kolodvorski misijon v Avstriji okoli 75 tisoč prizadetim svojo pomoč.

Olimpijski ogenj je ugasnil

V nedeljo 1. avgusta so se v Montréalu končale 21. olimpijske igre, ki so v tekmovalnem pogledu dobro uspele, kanadskim prirediteljem pa prinesle izgubo, ki znaša blizu milijarde dolarjev.

Zaključna slovesnost je bila zelo slikovita. Petsto kanadskih deklet je oblikovalo pet raznobarnih krogov. Nato so se ob zvokih indijske glasbe v rokah deklet zasvetile luči. Prižgali so jih tudi gledalci. Medtem ko je olimpijski ogenj počasi ugasnil in so topovske salve naznanile konec 21. olimpijade, se je na osvetljenem semaforu prikazal napis: »Zbogom Montréal, na svidenje v Moskvi.«

Zastopniki Sovjetske zveze so že obljubili, da bodo dali igram predvsem športni značaj. Kar jih skrbi, je njih gostinstvo, ki še danes ni doraslo množično sprejemati tuje goste. Eno je gotovo: razkošja ne bo. Ker ima SZ velik političen vpliv na afriške države, je pričakovati, da bo pravočasno izgladila nesoglasja, ki so se pokazala v teku letošnjih olimpijskih iger. Vprašanje zase je Kitajska, ki se, odkar so prišli komunisti na oblast, še ni udeležila nobenih iger. Ker je znano, da je Peking v ostrem ideološkem nasprotstvu z Moskvo, je zelo vprašljivo, kako bo s kitajsko udeležbo po štirih letih.

Največ medalj je kakor že v Münchnu leta 1972 odnesla Sovjetska zveza: 47 zlatih, 43 srebrnih in 35 bronastih. Nabrala jih je v raznih panogah, najmanj v atletiki. Moralni zmagovalec olimpijade pa je bila brez dvoma Vzhodna Nemčija. Ob 17 milijonih prebivalstva je nabrala 40 zlatih, 24 srebrnih in 25 bronastih medalj. Levji delež pri tem so imele ženske. Prvo mesto je Vzhodna Nemčija dosegla tudi v nogometu, ko je premagala Poljsko s 3-1. Z ozirom na München 1972 je Vzhodna Nemčija podvojila število prvih mest.

ZDA so komaj tretje. Imajo 34 zlatih, 35 srebrnih in 25 bronastih medalj. Kje so časi, ko so nesporno vodile!

Gostitelj Kanada ni dosegla niti ene zlate medalje, pač pa 5 srebrnih in 6 bronastih. Najbolje so se njeni tekmovalci izkazali v plavanju.

Italija si je osvojila dve zlati, sedem srebrnih in štiri bronaste. Eno zlato je dobila v sabljanju, drugo v skakanju v vodo. Tu se je ponovno proslavil Južnotirolec nemškega pokolenja Klaus Dibiasi, ki so ga ob povratku v Bocnu nad vse slovesno sprejeli. Če bi točkovali zlato medaljo za 5 točk, srebrno za tri, bronasto za eno, je Italija skupaj z Vel. Britanijo požela 35

točk ter dosegla 11. do 12. mesto.

Z olimpijsko bero so lahko zadovoljni tudi Jugoslavlani. Po točkah (22) so petnajsti, zbrali pa so 2 zlati, 3 srebrne in 3 bronaste medalje. Razočarali so v roketometu. Leta 1972 so bili prvi, letos šele peti. V košarki so dosegli drugo mesto, kar je lep uspeh. Močnejša je bila le ekipa ZDA.

Tabelo uspehov z eno bronasto medaljo zaključujejo Avstrija, Bermuda, Pakistan, Portoriko in Tajska.

Zaključil se je slovenski skavtski jamboree

V nedeljo 1. avgusta se je zaključil prvi slovenski skavtski jamboree. Ob zaključnem srečanju so se ob 17. uri zbrali vsi navzoči skavti in skavtinja s Tržaškega in Goriškega (koroški so odšli že v petek) ter v prisotnosti staršev in gostov pripravili ob tabornem ognju živahno slovo.

Ivo Jevnikar je pozdravil navzoče, nakar je predal besedo prof. Ivanu Theuerschuhu, ki je za to priložnost prišel s soprogo iz Trsta. Prof. Theuerschuh je namreč prvi začel s skavtizmom po vojni pred 25 leti. Zato bi gotovo nekaj važnega manjkalo, če bi se ne mogel udeležiti nedeljskega slavlja. Profesor je v svojem govoru obudil nekaj spominov iz pionirskih let slovenskega skavtskega gibanja na Tržaškem.

Po njegovem govoru so razne skupine skavtov in skavtinja prikazale številne prizore, ki so jih že prej imele ob raznih večernih tabornih ognjih. Vse slavje se je zaključilo s Pesmijo slovesa, ki je nekaka poluradna pesem ob vsakem razhodu skavtov.

Vreme je bilo še kar ugodno. Opoldne je sicer dolino Celline zajela nevihta, ki pa ni bila prehuda in se je kmalu premaknila drugam. Neurju je sledil lep popoldan ob jasnem in svetlem soncu. Starši in gostje so gotovo odhajali domov zadovoljni za lepi dan, ki se je začel s skupno sv. mašo ob 10. uri in se zaključil s slovesom ob tabornem ognju.

Ze naslednji dan so nekateri starejši skavti odšli na nov podvig v Terske doline, kjer so organizirali delovne skupine na potresnem področju v občini Tipana.

Daljše poročilo o celotnem taborjenju bo v prihodnji številki.

tržaške novice

Sestanek med deželni delegacijama DC in SSK

V torek 3. avgusta sta se na sedežu deželnega sveta Furlanije-Juljske Benečije v Trstu sestali delegaciji deželnih tajništva Krščanske demokracije in Slovenske skupnosti. Za DC sta bila prisotna deželni tajnik Coloni in načelnik deželne svetovalske skupine Biasutti, za SSK pa deželni tajnik dr. Stoka in član tajništva dr. Bratuž. Na dnevnem redu razgovorov je bilo vprašanje potresnega področja združeno s pobudami za čim uspešnejše delovanje dežele v tem težkem trenutku. Delegaciji sta tudi obravnavali probleme slovenske narodne manjšine v Italiji in še posebej nakazali potrebne korake deželnega odbora oz. sveta v korist naše narodne skupnosti.

Uspeh skupnega dela deželnih svetovalcev Slov. skupnosti in Furlanskega gibanja

V deželnem svetu Furlanije-Juljske Benečije so 29. julija izglasovali zakon za obnovo porušeni hiš in stanovanj na potresnem področju Furlanije in Beneške Slovenije. Zakon, ki je delno spremenil obstoječi deželni zakon št. 17/76, predvideva znatno povečanje finančne pomoči za poškodovane hiše (do maksimalne vsote 20 milijonov lir).

Uspeh za deželna svetovalca Stoko in Puppini je bil v tem, da je deželni odbor sprejel njun popravek, po katerem bodo omenjeno denarno podporo prejeli lastniki hiš, ki so še v gradnji in ki nimajo drugih stanovanj razen stare porušene ali poškodovane hiše. Na podlagi tega predloga bo veliko lastnikov na boljšem, saj bodo lahko prejeli denar za dograditev nove hiše, kar doslej ni predvideval omenjeni deželni zakon št. 17/76.

Repentabor

Za praznik Marijinega vnebovzeta 15. avgusta vabi na Repentabor Marijino svetišče. Sv. maše bodo ob 8. uri, ob 10.30 in ob 17. uri.

Otroški vrtec pri Čamporah

V sredo 28. julija je občinski svet v Miljah soglasno sklenil, da bodo odprli pri Čamporah slovenski otroški vrtec, kar je po mnenju občinske uprave ena izmed glavnih pravic slovenske narodnostne skupnosti. Slovenski vrtec pri Čamporah bo začel delovati že oktobra letos.

Posebna izdaja »Utripov«

Poljudna kulturna izdaja Slovenske prosvetne matice v Trstu, »Utripi«, je posvetila svojo drugo številko (prva je izšla kot priloga Katoliškega glasa o veliki noči 1965), tridesetletnici osvoboditve izpod fašizma. Še posebna misel je urednike vodila k bazoviškemu junakom Bidovcu, Marušiču, Milošu in Valenčiču.

Prvi članek izpod peresa priznanega vzgojitelja in profesorja dr. Antona Kacina govori o tridesetletnici ustanovitve slovenskih šol v slovenskem zamejskem prostoru. Dr. Kacin je temeljito razpravo o slovenskih šolah na Primorskem razdelil na pet obdobji: pod Avstrijo, pod Italijo, boj za verouk v slovenščini, med vojno, po vojni.

Naslednji sestavek, »Začetniki boja proti fašističnemu nasilju za pravice slovenske-

ga naroda na Primorskem«, je edini tovrstni glas, ki ga Slovenci najdemo ob tridesetletnici osvoboditve. Besedilo je pripravila Slovenska demokratska skupnost v Gorici po predavanju dr. A. Sfiligoja v prostorih Slov. prosv. matice v Trstu.

Govori o procesih, navaja točna imena in rojstne podatke žrtev fašizma na prvem tržaškem procesu, opisuje »zločine«, katerih so bili obtoženi, borbene organizacije, tajne liste in sklepe preiskovalne komisije, nadaljevanje procesa v Rimu in nato spet v Trstu, navaja razsodbe o smrtnih kaznih posebnega sodišča in zaključuje z ugotovitvijo, da sta svoboda in domovina sveti vsakemu narodu.

»O ljepa, o draga, o sladka svoboda, / dar, u kom sva blaga višnji nam Bog je do, / uzrače istini od naše sveslave, / ureu jedini od vse dubrave: / sva srebra, sva zlata, svi ljudski životi, / ne mogu bit plata tvoj čistoj ljepoti«. To so čudoviti verzi iz Gunduličeve »Dubravke«, ki jih je hrvaški pesnik z iglo vtisnil v knjigo v rimskih zaporih »Regina Coeli«.

Tajnik Slov. prosv. matice Marko Udovič nas v naslednjem odstavku »Ob stoletnici društva »Edinost« seznajanja z dobo pred sto leti, ko sta živila Anton Trobec in Stefan Nadliška in skupaj s cerkvenima pevcema Mičetom in Andrejem budila med tržaškimi Slovenci narodno zavest, z dobo, ko je mogočen vstal sredi Trsta hotel »Balkan« in je bil vse do požiga leta 1920 središče in ognjišče celotnega kulturnega življenja na Tržaškem. Marko Udovič nas nadalje seznajanja z zgodovino tržaških Slovencev od ustanovitve ilirskega kraljevstva 1816 pa prek preporoda narodov 1849 do izida prvih slovenskih časopisov v Trstu, ustanovitve društev, čitalnic, ljudskih veselic in taborov. List Edinost je začel izhajati kot štirinajstnevnik 1880 v 500 izvodih. Kmalu je postal tednik in nato dnevnik. Pred ukinitvijo s strani fašističnih oblasti 1928 je list dosegel naklado 25.000 izvodov.

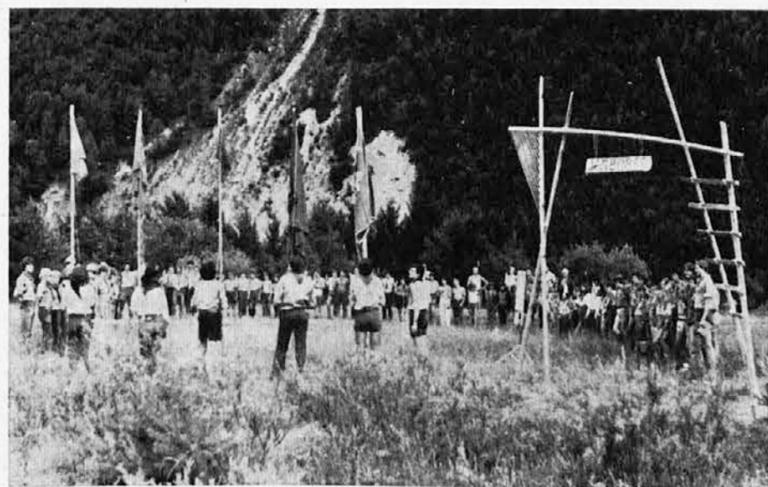
V nadaljnjih sestavkih se Utripi spominjajo slavnih in zaslužnih mož ob obletnicah njihove smrti, Benedetta Croceja, F. K. Meška, zaslužnega sina Štajerske, dr. Agneletta ob 15-letnici smrti, dr. Petra Udoviča ob 25-letnici smrti, pa do zadnjih, ki smo jih izgubili, Andreja Čoka, Jožeta Peterlina, msgr. Ivana Omersa in dr. Metoda Turnška.

Posebna izdaja »Utripi« obsega 74 strani in je hvalevredno izdanje Slov. prosv. matice, saj beleži žalostno, a tudi slavno zgodovino slovenskega življenja na Tržaškem, ki ne sme v pozabo ne pri starejših ne pri mlajših, ki so jo samo obrobno sodoživljali.

Z. P.

Sueški kanal

To vodno pot so pred 20 leti nacionalizirali. Prej je kanal upravljala posebna mednarodna družba, ki je imela od njega velike dobičke. Predsednik Nasser je menil, da kanal spada k Egiptu; zato ga je 26. julija 1967 podržaval. To je izzvalo hudo krizo, saj so v jeseni istega leta Francozi in Angleži skupaj z Izraelci napadli Egipt z namenom, da si znova pridobijo Sueški prekop. Namero sta preprečili ZDA in Sovjetska zveza. Od takrat naprej ni bilo več pravega miru na Srednjem vzhodu.

Pogled na skavte in skavtinja ob otvoritvi jamboreeja v četrtek 22. julija

Katoliška Cerkev na Poljskem in v Jugoslaviji

(5)

Obhajanje velikih cerkvenih praznikov je na Poljskem svobodnejše kot v Jugoslaviji. Božič in razne druge velike praznike praznuje cela Poljska, medtem ko pa jugoslovanske oblasti ne dovoljujejo praznovanja božiča, ki je navaden delovni dan. Jugoslavija se izgovarja, da ne more dovoliti božiča, ker je v Jugoslaviji več raznih Cerkev in ver. Toda tudi v dveh samostojnih katoliških republikah, ki imata veliko večino katoliškega prebivalstva, tj. na Hrvaškem in v Sloveniji ni dovoljeno praznovanje božiča in drugih domačih verskih praznikov.

Procesije so dovoljene na Poljskem tudi v velikih mestih, celo v glavnem mestu Varšavi, medtem ko so javne procesije v Jugoslaviji prepovedane. V obeh državah: na Poljskem in v Jugoslaviji se posamezne vere ne smejo posluževati ne radia in ne televizije.

Poljska država je delala velike težave poljski cerkveni hierarhiji glede zaseda-

nja starih škofijskih sedežev in seveda tudi novih škofij v novih industrijskih središčih socialistične Poljske, ki so hitro zrasla spričo preseljevanja poljske kmečke delovne sile v nova mesta.

Teh težav v Jugoslaviji ni in lahko novi škofje zasedajo škofijska mesta brez nasprotovanja in ovir s strani države.

Prav katoliška Cerkev v Sloveniji stoji na zahodnem delu svojega ozemlja pred nalogo, da poskrbi za višje duhovno pastirstvo. Del slovenskih primorskih vernikov ob obali in na Krasu ter v slovenski Istri je spadal pod staro tržaško-koprsko škofijo, a del pod goriško nadškofijo. Oba ta dva škofijska sedeža sta pripadla po mirovni pogodbi z leta 1947 Italiji. Po najnovejšem sporazumu v Osimu je Koprščina dokončno dodeljena Jugoslaviji.

Nova škofija na dokončno jugoslovanskem državnem ozemlju bi se ne mogla imenovati koprška, saj bi ostali celi okrajji v gornjem Posočju predalce, okoli 100 km, od svojega škofijskega središča.

Ze začasna postavitev apostolske administracije v Kopru je povzročila težave ne samo duhovnikom, temveč tudi verni-

kom. Zato se čuti v zahodni Sloveniji potreba po dveh škofijah: ena naj bi bila na ozemlju nekdanje goriške nadškofije in druga na ozemlju slovenske Istre ob obali in na Krasu. Interes slovenskih vernikov v zahodni Sloveniji sovpada z interesi slovenske katoliške Cerkev, pa tudi republike Slovenije ter posredno cele Jugoslavije.

Vse predolgo so Slovenci zlasti na severu in zahodu svojega etnično strnjenegega ozemlja skozi stoletja bili brez svojih škofov, temveč imeli tuje, ki bi morali znati po evangeljskem izročilu jezik svoje črede, pa ga niso znali. To je povzročalo škodo tako Cerkvi kot državi. Zato je želja slovenskih vernikov na zahodu Slovenije, da bi dobili dve škofiji v Kopru in Novi Gorici.

Pa tudi zamejski Slovenci v Italiji čutimo težave, saj nas vodijo kar trije škofje, ki niso naše narodnosti: za Slovence na Tržaškem je odgovoren škof v Trstu, za goriške Slovence v majhni goriški nadškofiji je pristojen goriški nadškof, za beneške Slovence in Slovence v Kanalski dolini pa videmski nadškof. Odkar gori-

ški nadškof Cocolin upravlja tudi tržaško škofijo, imamo trenutno dva nadškofa, ki jima je poverjena skrb za Slovence v deželi Furlanije-Juljske krajina.

Vendar pri tem gotovo ne bo ostalo. Ko bo Apostolski sedež prej ali slej imenoval novega tržaškega škofa, bodo na narodnostno mešanem slovenskem ozemlju vzhodne Italije in na podobnem mešanem ozemlju zahodne Slovenije v Italiji kar trije škofje, medtem ko bo verjetno samo en škof vodil v zahodni Sloveniji svoje vernike od Predela pa do obale in po celi slovenski Istri.

Ni mogoče trditi, da je Apostolski sedež tisti, ki mu ne bi bilo všeč, da bi imeli v zahodni Sloveniji dva škofa, enega za obalo in slovensko Istro, drugega pa za obširno bivše goriško ozemlje, ki se razprostira na široko in po dolgem v predalpskem svetu in po Notranjskem daleč proti Reki prek Jelšan do hrvaške škofije na Reki.

Krivda je na nas samih, ne samo na višjih slovenskih cerkvenih krogih, ampak tudi na samih slovenskih vernikih, ko je v nas še živa stara predstava o škofih, ki so sicer čuvarji katoliškega pravovernega

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Sestre v službi naroda

Kmetijsko-gospodinska šola v St. Rupertu pri Velikovcu na Koroškem je slavila 80-letnico obstoja. Je to nekdanja narodna šola, katere zgodovina je tesno povezana z življenjem in trpljenjem koroških Slovencev.

Duša naporov je bil v začetku župnik Treiber. Šolo je postavil v želji, da dobi tedanje popolnoma slovensko okolje St. Ruperta svojo narodno šolo. Zavedal se je, da samo z ustreznim šolstvom v materinem jeziku narod živi, brez nje pa je zapihan propadu. Pouk na novi narodni šoli, ki je bila končana 1896, so prevzele tri šolske sestre iz Maribora. Že na samem začetku se je v prvi tri razrede vpisalo kar 190 otrok. Kmalu za tem pa so sestre odprle še kmetijsko-gospodinsko šolo (1913).

Razmere pred in po plebiscitu so povzročile ukinitve narodne šole. Sestre so morale zapustiti zavod; med Hitlerjevo okupacijo so spet morale bežati. Po vojni pa so se vrnile in nadaljevale pouk gospodinjstva v teoriji in praksi. Pred 20 leti je gospodinska šola dobila pravico javnosti. Poslej vsako leto sprejemajo v internat učenke od 15. leta dalje. Gospodinski pouk traja sedem mesecev — v slovenskem jeziku.

Slavnosti obletnice se je udeležilo mnogo koroškega slovenskega življa, ki je s svojo prisotnostjo izpričalo, kako ceni napor te ustanove, ki je koroškemu ljudstvu dala toliko kulturnega bogastva.

Založba »DDR. Rudolf Trofenik« v Münchnu

Rudolf Trofenik, slovenski rojak iz Maribora, dvakratni doktor, je v Münchnu pred leti tako rekoč iz nič ustvaril ugledno založbo, ki se bavi z izdajanjem slovenske in slavistične književnosti v nemškem jeziku in je na tem polju vodilna v Zahodni Nemčiji.

Pred leti je založba »DDR. Rudolf Trofenik« v sodelovanju z ljubljansko »Mladinsko knjigo« dosegla pomemben uspeh z izvirnim ponatisom prvega slovenskega svetega pisma v prevodu Jurija Dalmatina iz leta 1584. Sledilo je več strokovnih spisov o slovenski protestantski književnosti, za katero se zanimajo zlasti nemški inštituti in univerze.

Pred kratkim je ista založba v sodelovanju s tržaškim ZTT izdala »Poezije Franceta Prešerna v italijanskem prevodu ter pesmi Srečka Kosovele v nemškem, oboje v posebni zbirki »Litteratura Slovenica«. V drugi zbirki, ki nosi naslov »Litterae Slovenicae« in prinaša strokovne in znanstvene spise iz slovenske kulture in zgodovine (tudi v nemščini) pa je pravkar izšel spis dr. Vilka Novaka o značaju ljudske kulture Slovencev na Koroškem (Ober den Charakter der Slowenischer Volkskultur in Kärnten). Spis obsega 60 strani.

Dr. Novak je v njem podrobno obdelal zlasti nemško pisane spise o koroških Slovcnih in globlje prikazal slovenski značaj ljudske kulture pri koroških Slovcnih, značaj, kateremu so posebno avstronemški narodopisci kot znani Georg Graber in drugi skušali v njihovih spisih zakriti slovenske poteze. Dr. Novak v svojem spisu posebej navaja one avstronemške pisce, ki se v svojem pisanju dosledno izogibajo navajati ime Slovenci, uporabljajoč zanje oznake kot karantanski ali Alpski Slovani, »invazija« Slovanov v Avstrijo (ko le-te sploh še ni bilo, pa tudi ne Bavarcev in drugih rodov) ipd.

nauka, v obeh vernikov pa tudi nekdanje zemeljske slave z visoko donečimi naslovi primasov in knezov.

Katoliška Italija sama je po zedinjenju leta 1866 odvrgla tisti blišč fevdalne in oblastne gorečnosti, a ohranila vso množico škofijskih središč v svoji gosti mreži prav v korist učinkovitega škofijskega apostolskega delovanja med italijanskimi verniki.

Novi socialistični režim v Jugoslaviji je izpeljal le zemeljsko reformo, ni pa se dotaknil struktur cerkvene katoliške hierarhije. Kar niso že v prvi Jugoslaviji opravile zemljiške reforme, to je dosegel komunistični zakon, da smejo biti lastniki zemlje samo neposredni obdelovalci in še ti ne nad deset hektarjev.

Slovenska katoliška Cerkev v svojih dveh škofijah, ljubljanski in mariborski, je izgubila v glavnem le tisto zemljo in nekatera škofijska poslopja bolj zgodovinskega značaja in umetnostne vrednosti, to v sami Ljubljani, Goričanah pri Medvodah, cerkev na blejskem otoku ter obširne gozdove pri Gornjem gradu in drugod na Štajerskem, kar je Cerkvi pridobil škof Slomšek.

(Konec prihodnjič)

Problem šolskih poslopij v Gorici

Sredi poletnih počitnic se je v Gorici pojavil problem glede poslopij za slovenske šole. Te namreč gostujejo v poslopijih, ki so postala privatna last. Z letošnjim letom pa zapade najemna pogodba z lastnikom; občina noče obnoviti pogodbe. Zaradi tega išče novih izhodov za slovenske šole.

Trenutno je orientacija naslednja: Enotna srednja šola, gimnazija/licej ter učiteljske s tremi razredi pripravnice za vrtarice se bodo naselili s prihodnjim šolskim letom v poslopiju ul. Alviano 18, tj. v malem semenišču. Tam bo dovolj prostora za vse omenjene šole, poleg tega je v poslopiju samemu tudi telovadnica, okrog poslopija pa velika igrišča. Z dodatnimi preureditvami šolskih sob bi moralo biti dovolj prostora tudi za kabinete in upravno osebje.

Osnovne šole v ul. Randaccio skupaj z otroškimi vrtcem se bodo preselile v poslopije zavoda Lenassi v ul. Vittorio Veneto, nasproti kapucinske cerkve. Osnovna šola in vrtec v ul. Croce bi se namestila v poslopiju ul. Favetti, kjer je bilo do sedaj gimnazija/licej. Tudi tam bodo potrebna dodatna dela in preureditve.

Vendar na županstvu trdijo, da gre le za začasno in zasilno rešitev, kajti v kratkem bi se morala začeti dela za gradnjo novega poslopija za slovenske šole v ulici Campi. Upajmo, da ta slednja vest v resnici drži.

Seja goriškega sindikata slovenske šole

Sindikata slovenske šole, Tajništvo Gorica, je na svoji zadnji seji razpravljalo o stvareh, ki zanimajo naše šolstvo in šolnike. Ob koncu leta bo obnovljena šolska komisija, ki jo predvideva 9. člen zakona Belci-Skerk. Sindikat ni bil doslej zadovoljen s strukturo in delom dosedanjih komisij. Zavzel se bo, da bo goriška sekcija imela enako število predstavnikov kot tržaška in da bo vse člane komisije predlagal sindikat (po različnem tolmačenju točke b, čl. 9).

Tudi letos bo seminar za naše šolnike v Gorici in sicer v dneh 27., 28. in 29. septembra. Vodil ga bo ravnatelj dr. Boris Tomažič. Seminar bo delno rezidencionalna značaja, tj. vsak udeleženec bo imel brezplačno kosilo ali večerjo. Ministrstvo je za to že nakazalo finančno kritje.

Jesenski seminar v Sloveniji bo od 15. do 24. septembra v Celju (hotel Celeia). Udeleženci se bodo zbrali v torek 14. septembra do 18. ure, razhod pa je 24. septembra po kosilu.

V zvezi z nameravano preselitvijo naših šol v Gorici sindikat izraža svojo solidarnost s sklepi posameznih zavodnih svetov, obenem pa obžaluje, da ni doslej goriška občina ničesar konkretnega ukrenila, da bi se za naše šole zgradili novi prostori.

Zbornik o mejnih prehodih in avtopristanih

Goriška občina je izdala obsežen zbornik razprav na »Mednarodnem zborovanju o mejnih prehodih in avtopristanih«, ki se je vršilo v Gorici od 20. do 21. novembra lani. V zborniku je skupno 30 poročil in razprav, cela knjiga zbornika pa obsega 220 strani.

Prispevki izhajajo v glavnem od italijanskih izvedencev z izjemo kakega zastopnika s strani ustreznih evropskih organizacij. Med številnimi udeleženci zborovanja iz naše dežele se občuti odsotnost domačih slovenskih izvedencev in s tem vprašanje, ki živo zadevajo narodnostne in socialne probleme prav v zvezi s prihodnjimi gradnjami mejnih prehodov in avtopristanov ter industrijskih con. Vprašanje, ki bi vsekakor nujno spadalo tudi na »mednarodno« zborovanje, saj se z njim gotovo srečavajo in ga rešujejo tudi na drugih mejah v Evropi.

Posebej k temu spada seveda še vprašanje rušenja kulturnega okolja in uničenje preskrbovalnega pasu na mestnem obrobju. To slednje rešujejo danes po vsem svetu z največjo previdnostjo in skrbjo: vsako mesto si mora za nadaljnji razvoj in obstoj rešiti zelena pljuča, prvič zaradi preskrbe s svežimi vrtninami in drugič zaradi zraka in okolja. Problem, ki zadeva tudi Gorico in Mirensko polje (Standrež) ter Trst in Kras (Fernetiči, industrijska cona).

V zborniku so dobro prikazani načrtovani avtopristani in prehodi v naši deželi: Kokovo, Standrež, Fernetiči in ustrezne

zveze; avtopristan na južni strani Vidma in namera za povezavo prek prevala Pleke (Monte Croce Carnico) v smeri Solnograda. Podrobneje je govor tudi o avtocestah v bližnji Sloveniji in Avstriji ter na Madžarskem. Škoda pa, da manjkajo prispevki zadevnih izvedencev iz Slovenije in bolj natančne razlage, kako naj se italijansko avtocestno omrežje poveže z Vzhodom prek Slovenije, bodisi z ostalo Jugoslavijo in Balkanom, bodisi z Ogrsko in drugimi socialističnimi državami.

Ta ugotovitve seveda ne zmanjšuje vrednosti posameznih prispevkov v tem zborniku. Upati je, da morebitno prihodnje posebno zborovanje dopolni tudi to stran problematike mejnih prehodov in avtopristanov. Za vse, ki se danes ukvarjajo s preučevanjem mejnih vprašanj v naši deželi pa je zbornik vsekakor dragocen pripomoček pri njihovem delu.

Sestanek na občini v Sovodnjah

Na povabilo sovodnjskega župana J. Češčuta je bil v četrtek 29. julija sestanek, ki se je vršil v prostorih sovodnjske občine, bil pa je sklican v okviru vaških posvetovanj. Sestanka se je udeležil tudi tehnik goriške občine, ki naj bi navzočim pojasnil pomen, delovanje in koristnost terminala za greznične odpadke, katerega namerava zgraditi goriška občina na kraju, ki mu domačini pravijo »Na skalah« in je last obeh občin, goriške in sovodnjske.

Objekt bo zasedel površino 15.000 kv. metrov in naj bi bil zgrajen pretežno na sovodnjskem zemljišču, ki je za osem metrov nižje od goriškega. Na goriškem delu naj bi stale tiste naprave, ki zahtevajo visok položaj, na sovodnjskem pa ostale, ki predstavljajo zaključek te zgradbe.

Ko je tehnik končal s svojo razlago, so ga svetovalci vprašali, ko že sovodnjska občina ne bo imela nobene koristi od tega objekta, kakšna jamstva nudi goriška občina, da ne bo morda uhajal smrad od grezničnega zaključka ali pa prihajalo še do drugih nevarnosti, saj so si npr. občani, ki živijo blizu upeljevalnika smeti že nabrali marsikatero slabo izkušnjo. Ti občani si ne želijo, da bi morali poleg pepela, ki prihaja iz dimnika in smradu, ki ga izločajo kemične snovi, prenašati še smrad grezničnih odpadkov.

Tehnik je zagotovil, da smradu teoretično ne bi smelo biti, saj bodo bazeni, kamor se bo greznica stekala, razen enega ali dveh vsi pokriti. Glede drugih jamstev naj se pa sovodnjska občinska uprava obrne naravnost na goriško. Goriška občinska uprava je izbrala kraj »Na skalah« tudi v zvezi s strugo Soče, ker pristojni organi ne dovolijo, da bi bil objekt bolj proti severu.

Tehnik je še priporočil, naj si upravljavci sovodnjske občine ogledajo podobne naprave v deželi. Svetovalci so ta predlog sprejeli, niso pa še določili kraja in datuma ogleda. Verjetno bodo to storili v prihodnjih dneh. Nato bodo izrazili svoje mnenje, pripravili seznam jamstev in postavili zahteve, ki naj bi pogojevale zgraditev grezničnega terminala, da ne bo sovodnjska občina zaradi tega oškodovana.

IZ KANALSKE DOLINE

Višarje so zaživele

V nedeljo 25. julija je višarska žičnica po štirih mesecih počivanja zopet stekla. Bilo se je bati, da bo ostala nedelavna do pozne jeseni, toliko ovir zlasti birokratskega značaja se je bilo nagrmadilo. Seveda bi to pomenilo popolno ohromitev letošnje romarske sezone na Sv. Višarjah, saj so le še redki, ki se odločijo za pešhojo na višarski hrib.

Rektor višarskega svetišča, župnik v Zabnicah g. Mario Černet, se je zato obrnil na bivšega poslanca v rimskem parlamentu Albina Škerka in na g. Mateja Rusa v Rimu, naj bi posredovala na pristojnih mestih, da se pospeši postopek za aktivizacijo žičnice. Njegovi naporji so bili kronani z uspehom in tako žičnica, kot rečeno, spet vozi.

Ze prvi teden po obnovitvi voženj je prišlo na Višarje več skupin romarjev. Tako je g. Škarabot iz Levpe pri Kanalu pripeljal en avtobus svojih vernikov, g. župnik Pirih drugega, tudi koroški Slovenci in Nemci so se že pokazali. To soboto 7. avgusta bo prišla skupina 52 romarjev iz Steverjana, ki bodo na Višarjah tudi prenočili.

Od odprtja letošnje božjepotne sezone 24. junija duhovno oskrbuje romarje p. Bogomil Remec DJ iz Slovenije; prejšnji četrtek 29. julija pa se mu je pridružil še g. Vinko Zakelj, izseljenski duhovnik za Slovence v Belgiji in na Nizozemskem, ki bo ostal na Višarjah do konca septembra, medtem ko je za cerkovnika prof. Salvatore Venosi, žabniški rojak.

Če je vest o ponovni dejavnosti višarske žičnice razveseljiva, so pa druge zadeve, ki so manj vzpodbudne.

Teka je na Višarjah okrog hiš v bližini svetišča več kupov smeti in ostančkov od prezidave, ki jih prizadeti lastniki kar nočejo odstraniti, kar ni njim v čast, Višarjem pa ne v okras.

Za božjo pot bi morala skrbeti trbiška občina, ki je svoj čas uredila pota okrog hriba, postavila luči in napeljala vodo. Sedaj pa so ceste zaradi vremenskih nepriključnosti, javna razsvetljava ne deluje, vodovod tudi ne. Kdaj se misli občinska uprava v Trbižu zganiti in te nedostatke odpraviti? Bo mar počakala, da mine še eno leto?

Ko so božjo pot oksrbovali še italijanski redovniki oblati iz Vidma, je trbiška občinska uprava dajala za urejanje božje poti vsako leto, čeprav neuradno, precejšnjo podporo (govori se o 140.000 lirah). Odkar so patri Višarje zapustili (nobeden ni znal ne slovensčine ne nemščine, ki sta na Višarjah glavna jezika pri oskrbi romarjev), je ta podpora izostala. Ne diši to po neki diskriminaciji, češ če ni več italijanskih patrov na Višarjah, tudi podpore ne bo več?

Prav tako diši po diskriminaciji, če so ob vstopu v žičnico na voljo prospekti v italijanski in nemščini, zamen pa iščeš slovenskih, čeprav so slovenski romarji najbolj številni vsako leto.

In končno še razglednice! Res je napisano ime božje poti v treh jezikih (slovensko je vedno na zadnjem mestu), toda zakaj morajo biti Višarje vedno z napako pisane? Na eni beremo VISARIE, na drugi VISARJE. Ni res nikogar, ki bi napisal pregledal, preden gredo razglednice v tisk?

Draga 1976

Letošnji študijski dnevi »Draga 1976« bodo v Finžgarjevem domu na Opčinah, Narodna ul. 89 v soboto 4. in v nedeljo 5. septembra. Letos bodo obravnavali sledeče tri glavne teme: Svoboda in marksizem, Dileme svobodnega tiska, Troje velikih sporočil (Kette, Cankar, Kosovel).

Začetek srečanja bo v soboto 5. septembra ob 17. uri.

Radio Trst A

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 22.45. **Dejstva in mnenja:** 14.30 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Spored od 8. do 14. avgusta 1976

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Beethoven. 11.15 Mladinski oder: »Moj sin v Kirgiziji«. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 Glasbeno popoldne. 17.00 »Povsem navaden dež«. 17.40 Nedeljski koncert. 18.30 Filmska glasba. 20.45 Pratika. 22.10 Sodobna glasba.

Ponedeljek: 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 V ljudskem tonu. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 20.00 Glasbeni utrinki. 20.35 Slovenski razgledi. 22.15 Glasba za lahko noč.

Torek: 11.35 Pratika. 12.50 Revija glasbil. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Komorni koncert. 19.10 Podvodna arheologija. 19.25 Južna Amerika igra in poje. 20.35 M. Musorgski: »Boris Godunov«, opera. 22.10 Glasba za lahko noč.

Sreda: 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Deželni koncerti. 18.55 Motivi iz glasbenih komedij. 19.10 Avtor in knjiga. 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek: 11.35 Slovenski razgledi. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Polifonija. 18.55 Zbirka plošč. 19.10 A. Rebula: Po deželi velikih jezer. 19.25 Za najmlajše. 20.00 Glasbeni utrinki. 20.35 »Slavna žena«. Igra. **Petek:** 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Dela deželnih skladateljev. 20.00 Glasbeni utrinki. 20.35 Koncert. 21.15 Glasba za lahko noč.

Sobota: 11.35 Poslušajmo spet. 15.45 Avtoradio. 17.00 Motivi nedavne preteklosti. 18.30 Klasiki 20. stol. 19.10 Ženski liki v romanu. 19.40 Pevska revija. 20.00 Glasbeni utrinki. 20.35 »Landarska jama«. Napisal Jože Peterlin. 21.15 Lahka glasba.

Ljubljanska TV

Spored od 8. do 14. avgusta 1976

Nedelja: 10.45 Otroška oddaja. 12.35 Nedeljsko popoldne. 17.50 »Sirota«, film. 20.00 Na vrat, na nos. 20.55 Skrivnosti Jadrana. 21.35 Sport.

Ponedeljek: 18.00 Stirje fantiči in pes. 20.00 »Med štirimi stenami«. 21.50 Kratki filmi.

Torek: 18.45 Ljudska ustvarjalnost. 20.55 Zanimni tiger.

Sreda: 20.00 »Bolnica«, film. **Četrtek:** 18.35 »Priateljica levinja«, film. 20.00 Najvažnejši dan življenja, nad. 21.00 Jugoslavija v vojni.

Petek: Catch Kandy, film. 18.45 Slovenski instrumentalni kvintet. 20.00 »Kako pa kaj oče«. 20.35 Nirvana, dokum. oddaja. 21.10 Helena, sodobna ženska, film.

Sobota: 18.25 Disneyev svet. 20.00 »Preprosto življenje«, film.

OBVESTILA

Izlet h Gardskemu jezeru, združen z romanjem na grob bl. p. Leopolda Mandiča v Padovo, ki ga organizira župnija Gabrje-Vrh bo kot smo že poročali, v soboto 21. avgusta. Avtobus odpelje ob 5.30 izpred cerkve sv. Ignacija na Travniku, vozi potem po korzu Italia skozi Standrež, Sovodnje in Gabrje na Vrh. Vpisovanje v Gorici, uprava Katol. glasa in g. Artur Koshuta, ul. Mameli 8, v Gabrjah ga. Milka Černic, na Vrhu trgovina Marjeta Černic. Cena 7.500 lir.

G. Vinko Zakelj, izseljenski duhovnik v Belgiji in na Nizozemskem, je izdal sedem višarskih razglednic v barvah z naslednjimi motivi: 1. razgled z višarskega hriba s križem nad svetiščem, v ozadju Lovci, Mangart in Jalovec, 2. mecesen z mlako na križpotju proti višarski planini, v ozadju Julijci, 3. od sonca osvetljene Višarje, odeve in snežno odejo, 4. samotni gams, 5. mlaka na križpotju proti višarski planini, v ozadju Viš in Montaž, 6. krave ob mlaki, v ozadju Lovci in Viš, 7. zimska idila: kapelica na potu proti višarski planini, v ozadju Mangart in Jalovec. Razglednice bodo v kratkem na voljo v Katoliški knjigarni v Gorici.

DAROVI

Za sklad Katoliškega glasa: Gigetta Tul 4.000; N. N. 3.500 lir.

Za Katoliški dom: družina Terpin, Gorica-Steverjan, v spomin pok. Alojza Lestana 50.000 lir.

Za Zavod sv. Družine: Adolf Pertot, Trst, 20.000 lir.

Pokojni Fortunat Doles je v oporoki namenil: za Katoliški dom, za Zavod sv. Družine in za Alojzijevešče po 30.000 lir.

Namesto cvetja na grob Mariji Gerbec: Marija in Ljodka Durjava za misijonarja na Madagaskarju 5.000 lir.

C. B. za slovensko duhovnijo v Gorici in svetogorsko svetišče po 5.000 lir.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu: Frida Zerjal v spomin pok. Antona Filipiča 2.000; v isti namen Stefanija Sola 5.000; Justina Negode v spomin pok. Ane in Ivana Vatovec 5.000; Marčela Neri v spomin pok. Viktorja Vekjet 2.500 lir.

Za ACM: N. N., Gorica, 2.000; Z. P. 2.000 lir.

Za svetišče na Sv. gori: Roza Crevatin 5.000; Marta Pokar v spomin Antona Filipiča 5.000 lir.

Za poškodovani zvonik na Sv. Višarjah: Robert Dancu, Sv. Križ 291, 2.000 lir.

Za potresence v Terški dolini so darovali v ZDA: Klezin Karl 60 dol.; Beran Iggy 15; Bugar Tončka 20; Sturm Marija 10; Pecharich Mary 20; Tekavec Matthew 25; Hodnik Emil 100; Puš Ludvik 20; Kreger Simon 25; Kiknik N.Y. 25; Okorn Ivana 5; Dolhar Mary 10; Kraly Mary 10; Bugar Ludvik 5; družina Oblak 10; J. Vovk 25; skupno 385 dolarjev.

Za misijone: Marija Oberti ob smrti sva-kinje Antonije Obršnel 10.000; Marija Gerzina ob prvi obletnici smrti moža Ivana 20.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 12% davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

SLOVENSKO AKADEMSKO DRUŠTVO - SKAD V GORICI

vabi na

ŠTUDIJSKO-POČITNIŠKE DNEVE

ki bodo v Zabnicah od 14. do 16. avgusta

Predavala bosta:

■ dr. Danilo Sedmak iz psihologije in

■ dr. Pavle Merku iz etnografije.

Prijave sprejema odbornica SKAD-a Harjet Dornik, tel. 89531.

Moški zbor »Mirko Filej«

Naše kratke poletne počitnice se bližajo koncu, in nas v bližnji prihodnosti čaka ogromno dela. Sredi septembra bo v Gorici mednarodno pevsko tekmovanje »C. A. Seghizzi«, h kateremu se je prijavil tudi naš zbor. Po dosedanjih vesteh bo na tem tekmovanju naš zbor edini zastopal Goriško. Skušali se bomo dostojno pripraviti, da bomo delali čast skupnosti, kateri pripadamo.

V ta namen se bodo pevske vaje pričele v torek 17. avgusta ob 20.30. Vabimo vse pevce, da se vaj že od prvega večera dalje polnoštevilno udeležijo. Pričakujemo tudi, da bodo ves mesec pred nastopom »Seghizzi« stisnili zobe, pustili ob strani

razne druge odložitve dolžnosti, in kot eden podprli napore našega dirigenta Z. Klanjščka. Oddahnili se bomo šele po Seghizziju. - Odbor

Popravljam

V zvezi s člankom »Slovenski delovni ljudje v Italiji«, med tržaškimi novicami, Katol. glas 22. 7. 1976 je s strani dopisnika prišlo do neljube pomote v prvem odstavku, ki jo s tem popravljam. Besedilo bi se moralo glasniti: »... je kritično analiziral delovanje enotne sindikalne federacije CGIL-CISL-UIL pri reševanju socialnih uslug v korist krajevne prebivalstva ter o MATEMATIČNEM zatajevanju...«, ne pa o MATIČNEM zatajevanju, kot je bilo pisano v omenjenem članku.

Sporočamo žalostno vest, da je 1. avgusta umrla naša ljuba mama

Milica Abram roj. Cerkvenič

Zalujoči hčeri Laura in Neda Jevnikar z družino

Trst, 3. avgusta 1976

ZAHVALA

Ob izgubi našega predragega moža in očeta

Alojzija Lestan

še iskreno zahvaljujemo prijaznim sosedom, prijateljem in znancem za izkazano pomoč in izraze sočutja.

Posebna zahvala č. Martjinim sestram, ki so bolnika v najhujših dneh trpljenja z izredno požrtvovalnostjo obiskovale.

Gg. duhovnikom za udeležbo pri pogrebnih maši in msgr. Zoržu — župniku in dekanu — za lep nagovor, poln vere, upanja in krščanske tolažbe, prisrčna hvala.

Zena in otroci z družinami

Standrež, 27. julija 1976